

Minningarorð um Karstin Rasmussen, skrivstovustjóra hjá Føroya Jarðarráð

Ein morgun kom ein maður inn á skrivstovuna hjá byggifelagnum E. Pihl & Søn í Hornabø, og hann tyktist ikki órindaleysur. Hann var í góðum árum, tættur á vøkstri og hevði eina ávísu dynamiska og vinarliga medferð og útstráling, soleiðis at tú beinavegin kendi, at her var nakað serligt á vási.

Bara gott og væl sessaður legði hann út við tørvinum á bæði prosjekti, kostnaðarmeting og føstum tilboði uppá um eina størri ústykking í Hoyvíkshaganum, sum jarðarráðið vildi leggja rygg til við heimild í lógini frá 1937 "om jordbrugets fremme".

Sakliga greiddi hann frá fyrimuninum og vansunum við verkætlanina. Hann fetti sær á og flenti miðvísir av og á, og við einum farra av speisemi, serliga tá ið teir størstu meinbogarnir verða havdir á lofti, sum ein royndur telvari, ið kennir fleiri leikir fram, og veit hvørji føra á mál.

Havnin tá

Hetta var í teim sperdu 70-unum, tá ið Havnin við høvuðsstaðarins atdráttarmegi var rikin í tronga av fólkavækstri. Fjá grundstykki og lítið vatn. Nýggi kommunulóg var í heinta, og býarplanslógin frá 1954 virkaði ikki enn. Í umsitingini vóru ung og óroynd fólk sett við, sum tó við ungdomsins áræði og hjálp frá kenda býarplanleggjaranum Anders Nyvig vóru farin undir ústykkingar á Hálsi og Kommansmýru.

Eftirspurningurin eftir grundstykki kendi einki mark, og prisirnir vuku, sum dagurin leið. Fólk búleikaðust sum best bar til. Sum onkur helt fyrri: "Táð livdi undir hvørjari takplátu av Ternuryggi og út í Havndal og inni í hvørjum kjallara".

Jarðarráðið og kommunurnar

Karstin sá greitt mitt í øllum meldrinum, at Tórshavnar kommuna fór ikki at heilsa einum størri og biligari útbøði av grundstykum vælkomid, sum kundi fáa keðiligar avleiðingar fyri kommunalu ætlanirnar á Hálsi. Teir høvdu eisini longu svarað sýtandi uppá

fyrirspurning jarðarráðsins um drekkivatnsveiting til Hoyvíkshagan. Býráðið vildi ikki lata vatn til annað enn Studentaskúlan og nokkur seðhus har á leið. Nei, teir høvdu einki vatn at lata av, varð sagt.

Í Tórshavnar Uttanbýggja kommunu var stóðan tann, at Argir hevði meirilutan í bygdarráðnum í mun til Dalarnar. Hoyvík og Hvítanes, og maktstóðan kundi broytast, um eitt nú Hoyvíkin vaks ov nógv, og tað mátti ikki henda. Ofta eitt sera eyms mál í føroyskum kommunalpolitikki.

Uppgávan tyktist óloyslig, men hóast stórir trupulleikar vóru fyri framman, eggjaði tað Karstin bara meira til at seta sjótul á, tí jarðarráðið sjálvt hevði eisini sínar dreymar: at stovnsseta nútíðar mjólkarkirki, sláturvirki, betri royndarstöð, skeiðvirksemi fyri landbúnaðarmenn o.m.a., sum kundi figgjast og fáast í lag við sølu av lítið nýttum hagalandi.

Lokomotivíð

Maðurin aftan fyri Hoyvíksætlanina (og seinni á Argjum) frá fyrsta degi av var Karstin.

Hann kendi ein heilan hóp av fólk og visti ótrúliga væl, hvat teimum dámdi, ella tað tey vóru tengd at. Ofta eru fólk væl við seg sjálvi, og og hava einki móti at fáa ros fyri eitt væl-eydnað átak; men frásaga sær gjarna rættin til at verða lastað fyri nakað miseydnad.

Hann var føddur á Skála tann 13. august 1933, trið-elstur av sjeystykjum. Mamma hansara var Lina, dóttir Hans Sofus Hansen, skipara úr Havn og Marin Kristinu Jákupsdóttir úr Vestmanna. Pápin æt Jákup og var ættaður av Skála, sonur Rasmus Rasmussen í Uppistovu og Petrinu Antinesdóttir við Torvgil. Fedrahúsið við Torvgil stendur enn uppi, undir landsvegnum á Skála.

Eftir kríggið fluttu foreldrin til Havnar og búsettust í Hornabø.

Eftir lokna skúlagongd arbeiddi Karstin á Skipafelagnum, í byggifelag og í amboðshandli, meðan hann tók handilsprógv á kvøldskúla. Seinni fór hann niður

á hægri handilsskúla. Heimafurkominn starvaðist hann eitt skifti á grannskóðara-deild landsstýrisins undir Borgen Hansen, og var hann eisini eina tíð hjá Leivi Lützen, advokati og hevði samstundis rokskap fyri fleiri virki og feløg.

Um tíðansara sum formaður í Rafiskanevndini hevur Óli Jacobsen skrivað sera vakurt og nevnið hann í tí sambandi fyri eitt flogvit.

Á Jarðarráðnum

Bara eini 23 ára gamal tók Karstin við sum stjóri á Jarðarráðnum, og hetta var í eini tíð, tá ið ráðið var í sera tungum sjógv. Starvið kravdi sín mann, sum bæði dugdi at skipa fyri og toga í røttu træðrinnar, deils at halda skil á sera fløka virkisøki ráðsins, og deild at samstarva við allar bondur kring landið, og hetta dugdi Karstin til fulnar.

Hann virkaði sum stjóri í eini 23 ár til í 1980. Tá flutti hann niður. Har hann búði, í Kjøpinhavn tann 2. september 1996, 63 ára gamal.

Karstin var giftur við Doris úr Havn, og fingtu tey børnini Kára og Berit, hann er lækni og hon tannlækni.

At ein undangongumaður ikki einsamallur kann gera alt, er eyðsæð, og tí hava tað vituliga verið skilafólk á jarðarráðnum, í kommununum o.p., sum hava sæð og tíkið undir við Kartini í

atgerðum hansara.

Í jarðarráðnum sótu ta: Tummas á Kjalnesi, Otto Gram og Dánjal Pauli í Búðini.

Hetta virðismetti hann, og ofta rósti hann starvsfólkunum á jarðarráðnum, serliga tá ið hann mitt í øllum baksinum við ein glans fekk skrivað og útgivið frágreiðingina frá jarðarráði 1971-78 uppá eini 300 síðir.

Samstarvsfelagin

Sum samstarvsfelagi var Karstin makaleysur. Hann arbeiddi at kalla í døgndrift, tá ið á stóð.

Hann var ikki altíð líka lættur at fata. Hann kundi við hussini argumentum gera eitt greitt mál so ótrúliga fløkt; men hinvagin kundi hann, sum ein royk, greiða eina endaleysa fløku av smáligum krøvum og ómøguligheitum.

Hann var skemtari, og vanliga væl hyrdur og dámdur ikki sprot at arga, serliga teir heldur sjálvhatiðarlugu lögfrøðingarnar, hesar heilsólumenn lógarinnar, sum tíanverri so ofta verða útsattir fyri, at figgjarglig áhugamálið - bæði í 3. og 1. persóni í eintali - vilja skugga fyri lýsandi leið rættarnar. Tá ið teir bekláðu, tá flenti Karstin sín eyðkenda látur.

Hjá E. Pihl & Søn fekk hann frá onkrum tað kryptiska kelinavnið: den superkomplikatoriske, og tað var rósandi meint.

Mong minndir enn hansara hugflog, tá ið tað galt høvuðsstaðarins alþogarnum í framtíðini: um oljugoymslur, vinnu- og havna-øki, floghavn o.m.a. á Glyvursnesi. Hann royndi ofta við snøri og línu út frá Prædikastólinum uttan fyri Argjaboða, og rætti fekk hann um veðurlíkindini har á leið. Tá ið byggifelagið í øðrum sambandi flutti alla grótfylluna av Gulanum og yvir á Eystara havnarøki, tá mistu teir á gróthátinum at kalla ongan dag bæði á sumri og vetri fyri veður!

Maðurin

Eingin kennir mein í annars bein, og hóast Karstin vanliga ikki lætst um vón, so hevur tað ivaleyst til tíðir "bløtt inneftur". Kanska tá ið fleiri, sum hann hevði livgað ella hjálpt upp á turt, vendi sær móti honum í smásinni og meinfýsni. Tað merkti hann væl, og hóast hann visti, hvør verðsins løn er, so mundi hon tó kennast herkin.

Tú kendi ikki arbeids-samari mann enn Karstin, sum málsøkin, og uttan at vera sjálvsøkin á nakran hátt, arbeiddi fyri einum felags endamáli til gagns fyri mong onnur.

Í dag, 25 ár eftir, eru dreymar Jarðarráðsins veruleiki og ein býur við skúla, barnagarði o.t. upp á eini 2000 fólk búgva í Hoyvík. Í landinum hava bara Havnin, Klaksvík og Runavík størri íbúgvartal. Hetta hevði ivaleyst gleitt Karstin at verið vitni til, at strev hansara bar frukt.

Nýggjar leiðir við eigarafeløgum vóruð royndar, og vatnspurningurin bleiv loystur eftir kanningar í Hoyvíkshaganum við nútíðar góðum reinsiverki og byrging; men tað má undra, at Eavin - eftir at samanlagt bleiv við Hoyvík og Hvítanes, har Karstin eisini var týðuliga við í spelinum - javnaði reinsiverkið við jórðina og gjørdi byrgingina til ein dunnuhyl; hetta mátti ikki tænt nokrum til sóma.

Persónurin

Ofta kemur tú einum persóni nærri, tá ið tað táttar í á lívsleiðini, og av tí hann tá ber fram í lívsins royndarløtum.

Ein skyldmaður hansara, ið júst hevði mist góðu

mammu sína, fekk eitt bræv frá Karstini.

Karstin lýsir í brævinum livið sum eina sjóferð. Nevnið um bæði skipara og stýrman, og at teir báðir tørva hvønnann, og hann heldur soleiðis fram: »Eg sendi tær eina stýrmanabók (Biblíu), les hana sjálvur og fyri manningini. Tað gjørdi teir stóru skiparnir, ið Føroya land hevur fostrað, Kaj Johannesen (úr Hvannasundi), fyri bert at nevna ein», skrivur Karstin.

Óg brævið endar við hesum orðum: »Góði tú, livið er lætt at liva, um ein sjálvur vil, og tað er bert ein sjálvur, ið avger hetta. Eg vildi so gjarna, at tú fyri brøður tínar gekk undan...»

Vit hittast seinastu ferð ein sunnumorgun á Vesterbrogade. Tað var um 9-tíðina, eg biðaði eftir bussinum. Tá kom hann framvið, og steðgaði beinanvegin á, og vit fingi eitt hugfarsligt prátt. Hóast livið eisini hevði nomið við Karstin, so var hann enn hin sami. Sama speksliga brosið, láturin, vinarliga medferðin og djúptøknur meiningarnar.

Lotu seinni kom bussurin. Vit heilsaðust, og hann helt fram leið sína - hugsunarsamur, sum altíð - niðan móti Ráðhúsplassinum.

Óg hvat hann hugsaði, er ilt at meta um. Mundi hann hugsa, sum kappin Sjúrður, tá ið hann kendi svørðið á hálsinum, meðan hann drakk úr skógarlökkinum í Brynhildartátti: »Hevði eg vita av svikum fyrr, maður var eg fyri øllum?»

Elia mundi hann hugsa, sum hann sjálvur skrivaði, at: »livið er lætt at liva, um ein sjálvur vil, tað er bert ein sjálvur, sum avger hetta?»

Tað kann vera, ella kanska heldur hetta, sum sjónarmaðurin Esajas sigur í 32.8 í sambandi við lívsins mótrák og svikafullu ráðagerðir: »Edlingur hugsar sum edlingur, og hann stendur fastur í tí, sum aðalkyn er í -«.

Soleiðis kendi eg hann, og mong onnur hava ivaleyst orsök til at minnast megarmannin Karstin Rasmussen í takksemi.

Arnstein Niclasen
24.10.1997